„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ЛИСТ целокупне српске народне слободоумне странке.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 99. У Новом Саду у уторак 27. јуна 1889. ГОДИНА XXIV.

САБОР — НЕВЕРА.

II.

Покрет, који је претходио сабору од године 1879., био је таман згодан, да убије дух народни, да створи забуну и отвори врата назадњаштву. Др. Полит се одрицао водства, велећи да не сме и да се боји; прваци сви скупа не смедоше сазвати страначки збор, а плашљиво избегаваху сваки програм. После тих догађаја, морао је сваки већ у напред бити на чисто с оним, што ће се десити. Господа прваци су на догледу сабора почели завијати ногавице на чакширама, могло се дакле знати да ће — у блато.

Др. Полит, др. Вучетић и Миша Димитријевић, потписали су у очи сабора заједно с Ником Максимовићем онај проглас на бираче. Њима је у онај мах било и морало бити познато, какве је јадне и назадне предлоге израдио и протурио Ника Максимовић у саборском одбору. Према својој прошлости, они су били дужни да упозоре народ на оно што му се спрема; они су дужни били да сазову страначки збор, да жигошу и осуде оно предложено крњење автономије од стране саборског одбора и позову бираче, да добро паде кога бирају. Али у место свега тога, они су радили обратно. Заједнички су издали проглас са Ником Максимовићем и оставише народ у уверењу, да је све по старом. Тим су они спречили народу да на биралишту брани своју автономију, ако му је до тога.

Но сасвим је несумњиво, да су чак и господа: Полит, Димитријевић и Вучетић још пре сабора били решили, да мењају автономну политику у „умереном“, назадном правцу. То доказује њихов рад на сабору, а то је признао пре три године и др. Полит у својој брошури: „Рецимо коју.“

Па кад је тако било, зашто нису господа према народу и бирачима били искрени, те му у прогласу и на збору отворено рекли: „Ми смо стекли уверење, да сад треба друкчије, умерније радити но до сад.“ — Савест поменуте господе захтевала је, да тако поступе.

Међутим наши „великани“ радили су сасвим обратно, радили су онако, како то није достојно савесних политичара. Да би приволели народ на промену правца, они пођоше гадном странпутицом, те покушаваху, да му убију дух. То доказује међу осталом и чланак у 76. броју „Заставе“ од год. 1879. под насловом: „Пала је реч.“ Тамо се отворено вели, да се странка од Милетићевог затвора налази „у посматрачком положају“. Шта то треба да значи, јасно је. Но осим тога питамо ми: Зар је ишта било у стању да већма убије дух народни, но Политов одговор на чланак: „Пала је реч“? А да се на успављивање народа систематски радило, сведочи и овај случај: Кад су у пролеће 1879. године сви Срби посланици, осим Пере Стојковића, устали против увођења мађарског језика у српске основне школе, те Новосађани хтедоше да приреде због тог бакљаду, онда је устао др. Полит у „Застави“, и хајд што је угасио буктиње, то му не замерамо, али је отворено написао, да политику не треба носити на сокак, другим речима: отворено се заузимао за мртвило. Те су „ситнице“ врло значајне, нарочито кад се узме у обзир, да господа доцније не хтедоше сазвати страначки збор, већ угушиваху свако претресање о програму. Наши „великани“ су дакле хтели промену фронта, али нису смели то народу отворено да кажу; — бојали су се. Тим понашањем посејали су они два зла. Једно себи, друго народу. Прво и прво, народ је изгубио поверење у њима, и данас ће им слабије веровати но иначе. Но оно друго зло, које су посејали у народу, било је много веће.

Због тога, што наши „великани“, кад већ хтедоше ретерирати, не одредише тачне границе том узмицању и попуштању, настала је на сабору несравњива збрка. Војска је била толико збуњена и неприправна, да славне војсковође нису биле често у стању, да задрже своју рођену трупу од даљег скврнављења автономије, већ кад су повели војску натраг, сваки је „по својој свести и савести“ ретерирао, докле је хтео, и то некад мање а некад више од својих „великана.“

Дакле сву збрку и срамоту, коју видесмо на сабору 1879. год., створише и приправише наши данашњи „великани“. Они су то постигли прво тиме, што су изневерили слободоумни програм, а друго тиме, што су радили до крајности преплашено, неискрено и невешто.

Банкет, у очи поласка младог краља Александра из Крушевца за Жичу.

(Од нашег нарочитог извештача.)

Крушевац, после Видов-дана.

На свечаном банкету, било је преко 200 најодличнијих гостију. Може се рећи, да је у пуном смислу речи најсвечаније текао. Није вам се ту пазило да буде ваљада двадесет јела, већ је баш било онако српски, укусно и добро. Са једне стране до краља седео је намесник К. Протић, са друге министар Сава Грујић, а око њих сви остали чланови владе. Било је и одличних страних гостију, сродних нам народа Руса и Бугара, тако ту су били г. Кулаковски, књижевник и уредник „Варшавског Дневника“, Никола Сукнаров и т. д. Било је и до 40 извештача српских и страних листова. Краљ Александар и сви присутни гости беху у најбољем расположењу. Прву здравицу напио је у име Крушевљана г. Анта Илић — краљу Александру. Здравица та гласи:

Господару! После светог спомена, који јуче учинисмо цару мученику кнезу Лазару и осталим славним косовским јунацима, данас, узимам ову чашу да напијем здравицу у име грађана вароши Крушевца, негдашње славне престонице српске, нашем најмилијем високом госту, нашој и свеколикога Српства светлој нади, руменој зори, пријемнику круне славнога Лазара, младом краљу Александру I. на кога је данас сво Српство погледе управило, од кога с поуздањем очекује, да и онај неослобођени део Српства ослободи, уједини и под свој славни скиптар стави. И тако у славу бесмртних косовских јунака а у здравље твоје господару, пијем ову чашу баш у граду славнога Лазара а за срећу и славу српскога народа коме си ти поглавар и молим Бога да те у своју моћну заштиту узме, да те благослови да поведеш Србију њеноме славном задатку, да ти Бог поклони дуг век, постојано здравље и да доживиш силу и славу цара Душана. Живео!

После ове искрене српске здравице захори се громко „живео краљ Александар!“ за тим су сви гости певали „многаја љета“ а свирачи отсвирали „српску химну.“ На то је устао министар-председник Сава Грујић и рече, да у име краљево, г.г. намесника и г.г. чланова радикалне владе хоће да одговори на ову здравицу. Захваљује се Крушевљанима на овако братском, српском дочеку и гостопримству. Вели, да је битка на Косову за то изгубљена, што се Срби тада показаше несложни, и кад оно дође на престо нејаки Урош, великаши и они, што стајаху око њега на управи, показаше се себични и непатриотични, па то и спреми пропаст српској држави. Позива цео народ српски и све патриоте, да буду родољуби и да љубе свога младог краља!

Ова здравица је са неописаним одушевљењем примљена.

Трећу здравицу напио је г. Гига Гершић, министар правде. Он рече, да је у овом скупљеном братском друштву после здравице краљеве наздрављено крушевачком патриотском грађанству, но пошто је ово данас светковина целокупног народа српског, то он наздравља српском народу. Народ српски је на Косову побеђен, али он није умро, него се тек онда прикупио и почео очајну борбу. Да се народ није тако одважно борио, да народ није истрајао, ми данас не би могли светковати Видов-дан. Слогом између народа и престола моћи ће се потпуно обновити моћна српска држава, али је нужно, да народ буде уз краља свога, а тако исто и краљ уз народ. И једно и друго је важно и нужно. — И ова здравица је одушевљено примљена.

За тим устаде г. Чеда Мијатовић. Чедица је и овом приликом грозно чедан био. Он је устао и **три пута** је наглашавао да је ово последња и завршна здравица. С тога је г. Платон Кулаковски, који је хтео одмах после Чеде наздравити, одустао од здрављења. Чеда похваливши драге Крушевљане, (Крушевљани су махом радикали, а Чеда?!) наздравља свима гостима, из Србије и са стране, такођер браћи из велике Русије и братске Бугарске.

Али чим је Чеда изговорио здравицу, он одмах гурну једног „Тајмсовог“ дописника, који наздрављаше, да жели да види заједницу између народа и престола, пак ће тада друкчије изгледати српска историја. Ову здравицу свога колеге, који по „Тајмсу“ напада радикалну владу превео је Чеда на српски, те одмах пријави др. Талоција, који, вели, хоће да говори у име мађ. академије наука у Пешти. Талоци је прочитао своју здравицу, у којој жели слогу између српског и мађарског народа. Седму и последњу здравицу наздравио је Платон Кулаковски на руском језику. Он рече да је дошао са својим друговима из љубави, поштовања и братских саосећаја према братском народу српском. Па као што су и Руси, када баш шћаху показати свету, да су способни за културу и када хтедоше заузети најугледније место међ европским народима, они морадоше подлећи Татарима, тако су и Срби баш у оном добу, кад их очекиваше тако велика задаћа на Балкану, морали попустити навали османлија на пољу Косову. Али српски народ показао је неодољиву снагу и силу да се кроз пет стотина година бори са тим моћним душманом, па је и извојевао своју слободу, коју ће ако бог да и проширити. Наздравља духу и несавладљивом генију, народа српског.

Ова здравица примљена је одушевљено и захори се: Хура! Живео српски и руски народ, а сви присутни гости отпеваше стојећки и гологлави руску химну. После те здравице разиђоше се сви, певајући при поласку краљеву „српску химну.“ Тако проведосмо заједничку вечеру.

Л—ћ.

ЛИСТАК.

ВИДОВДАНСКА ПЕТСТОГОДИШЊИЦА НА ДАЛМАТИНСКОМ КОСОВУ.

Криво би учинили дичним Косовљанима, свој книнској крајини и свима учесницима, а још више свима читаоцима вашега листа, свему нашему народу, кад вам не бисмо јавили, како је косовска успомена прослављена на српском Косову у Далмацији. Лепше прилике није могло бити за свечаност, него што ју је донео случај и време.

На Косову гради се храм божји од неколико година. Већ је био готов и очекивало се освећење. Кому је најпре лепа мисао пала на ум, то вам не знамо казати. Можемо само толико изјавити, да су достојни велике хвале сви они, који су замислили и извршили племенито, народно, побожно дело.

Наш старац владика Стефан Кнежевић ишао је у Отишић на освећење тамошње нове цркве. На повратку издао је окружницу и позвао свештенство, да дође на Косово, на освећење нове цркве. Окружница је јављала, да ће се храм посветити св. цару Лазару.

Наша браћа на далеко могла би нас питати, где је и какво је ово наше Косово. Да са мало речи задовољимо њиховој радозналости.

Од Петрова поља код Дрниша пукла је широка долина на север све до Книна, где је река Крка пресеца. Долина простире се даље, све на уже, до босанских планина. Ту је у првој долини, на неколико километара од Книна, ово наше Косово. Са запада заступа га планина Промина, а са истока се подижу брегови.

Каже се и верује се, да су за сељења српског народа у горњу Далмацију дошли стари наши Косовљани баш са историчног Косова у Старој Србији, да им се овај предел смилио и да су ту остали и назвали га Косовом, где су изгинули српски витезови за народну слободу. У истину дивно је као и оно, како га путници описују, где се растворила гробница српском царству. Пружило се широко и плодно поље, посуто брдима и главицама. Ово је најлепши пољски предел у свој Далмацији, не сравњујући га, наравно, са пределима приморским, са лепотом Каштела, Гружа, Боке, јер сравњења не може бити.

У очи Видовдана звоњење звона и пуцање прангија огласило је свечаност. Јека чула се долином на далеко сјеверу све до босанскога Грахова. Приређивачи свечаности већ су све били спремили за сутрашњи дан, не жалећи труда ни трошка. Придошлице су пазарлије и заузели су сву пространу и хладовиту главицу, где је ћелија и нова црква. Донели су изобиља свакe ђаконије, пића и јестива, што је требало за толики народ, који се очекивао. У томе туторство се постарало за госте.

Сутра дан рано опет су прангије огласиле свечаност. Прикупљао се народ и стигао је рано први железнички воз. За њим остали, с обадве стране, пуни народа.

Нећу вам описивати вечерњу, ни службу освећења. Нећу се упуштати у потанкости све ове свечаности, да вам пре извештај стигне. Могу вас уверити, да дивнијега призора нисам видио, што у часу, када се две литије у пољу састале, једна из старе цркве са св. моштима, а друга из нове. Ту је владика са 36 свештеника, ту је све, што има изабранијег сва ова српска крајина и најближе вароши и градови. Рачунало се на броју, да ће бити од шест до седам хиљада душа. Грехота, што још фотограф није стигао из Сиња. После дошао је и снимио две слике.

Особито нам је драго било, што је из Каштела дошла лепа кита српске омладине. Тако се могло видети овим учешћем браће католика из Каштела, да смо заиста права браћа, да су нам светиње заједничке и да једнако осећамо, и ако нас вероисповед и црквени обред дели.

После службе био је обед. У авлији калуђерске ћелије направљена је сеница за 200 гостију. На обеду први је подигао чашу владика, који је, поврх своје осамдесет и три године, одслужио сву дугу службу у цркви од неколико сати и изашао чио, као да се подмладио. Владика је најпре споменуо Његово Величанство цара и позвао присутне на захвалност владаоцу, који једнако љуби све народе своје и штити све вере у држави. Уз то напио је Косовљанима, гостима, присутним начаницима (книнском и врличком) и особито Книњанима. Заредале су се остале здравице.

У најлепшем часу чуше се гласови: гусле дајте! Потеже гусле млади Србин из Лике, Н. Торбица, кога су Книњани нарочито позвали на ову славу. Стао је певати косовску песму: „Пошетала царица Милица“, а после је на општу жељу отпевао „Косовку девојку“. Утисак је био велик; ударале су суве на очи и оним, који су ретко за свога живота плакали.

Око 5 сати железничким возовима одлазили су гости из даљих места. И остали се народ стао разилазити. Свечаност се красно свршила, као што је и почела.

Оволико за сада, у овом првом допису.

Истакнућу још само једну околност. У оволиком народу на хиљаде, који се веселио, певајући, играјући, наздрављајући руменијем вином, владао је најлепши ред. Ни да је ко кога турнуо, или му рекао: тамо се даље. Око двадесет жандара, који су послани били, да врше своју дужност, били су само сведоци узорне славе у сваком погледу.

„Српски Глас.“

Косовска петстогодишњица у Крушевцу.

(Од нарочито изасланог извештача.)

III.

Крушевац 17. јуна.

На реци Расини извршено је свечаним начином полагање темеља новој барутној фабрици. Том свечаном акту присуствовао је краљ Александар са свитом. Истим начином, као при полагању темеља споменику, извршено је и полагање темеља барутани. Краљ је са нарочито спремљеним чекићем трипут ударио по камену темељцу, у отвор је узидан запис на пергаменту снабдевен са потписима краља, намесника и министара, даље више чаурица за српске пушке и циндера од топова. Пре освећења певала је крагујевачка певачка дружина „Шумадија“ нову краљевску химну, што је пропраћено са пуцањем из топова и пушака. Митрополит Михаило извршио је освећење са пуно церемонијала, у чему је врло вичан и што се овде јако допало. Око 11 сах. вратио се краљ са Расине праћен одушевљеним узвицима народа.

Концерат што га је на расинском тргу приредила крушевачка пев. дружина у друштву пев. дружина са стране није био јако посећен; но томе је узрок што публика није ни знала, да ће тог концерта бити. Но концерат је ипак успео. Крушевачко певачко друштво под управом г. Душана Јанковића отпевало је више лепих песама. „Српску химну“ певао је заједнички збор свих певачких дружина, а такође и Јенкову композицију „Што ћутиш“. Ј. С. Приштевац декламовао је косовске народне песме, а певали су још и ова друштва: „Обилић“, „Београ. пев. друштво“, „Даворје“ и збор крагујевачких радника. Чист приход овог концерта иде на споменик косовским јунацима, на који је то после подне скупљено до 10.000 динара. Краљ Александар дао је 2500 динара, београдска општина 3000 дин. Међу приложницима има и доста Срба из српских крајева ван Србије.

Из Крушевца послано је прекјуче више телеграма у Раваницу. Дал сте их ви тамо добили незнамо, ал имамо доста повода да сумњамо, јер су депеше руских, српских и ческих новинарских извештача одавде задржане на граници.

17. јуна кренуо се краљ пут Жиче на миропомазање. У Трстенику се г. Сави Грујићу захвалио г. Милан Арсенијевић одборник крушевачке општине са врло лепим говором. Г. Арсенијевић захвалио се на одликовању, што га је Крушевац последњих дана дочекао. **И. И—ћ.**

Политички преглед.

Хенгемилер опозван. Одавно се већ поговара, да ће аустро-угарски посланик у Београду Хенгемилер бити опозван. Сад је та ствар коначно решена. Хенгемилер је већ у Бечу, па, може бити, да се је већ и министру спољних послова, Калнокију ставио на расположење. Ми се томе ни најмање не чудимо. Неко је морао да понесе одговорност са најновијих догађаја у Србији што се ти догађаји нису спречили. Калноки, као министар иностраних дела није могао на себе узети ту одговорност за то, дакле морао је узети Хенгемилер, као посланик у Београду. Треба ствар колико-толико да се забашури. Сад се зна, да Хенгемилер није никакав дипломата, да није био информисан о приликама у Србији и т. д., али, чини нам се, да се све то сада само за то зна, да се докаже, да је неуспеху наше политике ниво више већ само Хенгемилер крив. Хенгемилер је за то морао као жртва пасти, за што га, у осталом, не жалимо.

Видовданска петстогодишњица у вршачкој дијецези.

Вршац 18. јуна.

Дакле прође нам и тај дан тужне нам успомене петстогодишњице. Не дадоше нам да ову тужну успомену онако прославимо како то већ удешено беше, већ нас оставише да нужне припреме које са огромним трошковима скопчане беху чинимо, па кад смо се већ приближили дану, на којем ћемо се из свију наших крајева у Раваници са нашом браћом састати и братски једно другом руку стиснути у знак, да нас Срба још има, нађоше се неки који нас денунцираху да ће на видовданској прослави неке протудржавне демонстрације бити, а тим се денунцијама и поверовало. Но то нам могоше забранити, да не идемо у Раваницу, али не могоше нам забранити да у души српски осећамо, и да се на Видовдан у покој душе славних нам предака сетимо и Богу помолимо. Не знамо како је у осталим српским местима прошао Видов-дан; али код нас у Вршцу морамо рећи да је овај дан на најсвечанији начин у тишини и без сваке ларме проведен. 14. јуна у $^1/_2$4 сахата после подне загрмише сва звона са обе цркве и обзнанише вернима вечерње, вечерње обавише сви свештеници са ђаконом по „Србљаку“, јутрење је такође одржано, а служба беше величанствена. На сред цркве беше црно обучена и са млогим венцима окићена пирамида сметштена, пред којом је кољиво стојало. Началстовао је г. протојереј Ђорђе Вукашиновић уз припомоћ господе Ж. Милића, Ст. Бошковића, М. Трбића и ђакона Д. Петровића. На служби је певало пев. друштво први пут целу службу у мушком кору од Вилхара. Црква беше пуна народа оба пола.

По свршеној литургији, преобукло се свештенство у црне одежде, а трговци, занатлије по рувету и ратари ставише се у два реда са дуплири крај пирамиде и кољива. Тада је отпочет свечан парастос у помен кнезу мученику и његовим дичним, за крст часни и слободу златну погинулим борцима. По свршеном помену у највећој тишини разишло се цело грађанство.

Но и ова тужна свечаност није прошла без надзора. Капетан варошки Бодо Лајош званично је послат да буде присутан на служби и да по том поднесе извештај шта је све приметио у цркви. Ми не знамо какав ће извештај капетан поднети; али то би могао у извештају да придода, да су тешка времена по народности наступила кад им се чак и у цркву контрола шаље да се под истом богу моле.

Но без једног интермеца није ни ова тужна свечаност прошла. По свршеној литургији изашао је г. прота са ђаконом да дели навору. Народ тада разуме се поврви и пружа руке да навору прими; капетан није ово никада видео, па пошто је у туторском столу стајао почео се на прсте дизати из радозналости да види шта прота дели, а један шаљивчина му дошапне, да прота сад руске рубље дели. Капетан га погледа по брзо се уверио о противном јер му прђе један грађанин и понуди му навору коју капетан прими и поједе.

Но још нешто. Ми знамо да је г. епископ наложио свом свештенству епархије вршачке да се вечерња односно бденија, јутрења, службе, по постојећем пропису и парастоси одраде; али смо позитивно извештени, да су власти у млогим местима ово забраниле. За пример наводимо Вел. Гај. Цело село тога дана било је у свечаном руву, ни један ратар не оде на рад, већ се сво село сакупило около цркве чекајући на службу. Кад на једанпут дође жандар и забрани свештенику службу. Питамо: ко је у цркви власт, дали епископ дал' жандари и солга?

У Белој Цркви такође беху препоне, но држање г. проте Стојадиновића било је једва једаред на свом месту. Кад је вар. капетан к њему дошао и саопштио му да је служба забрањена, одговорио му је г. прота: да он само једну власт познаје која може у цркви што дозволити или забранити, а то је владика, зато ће он крај све његове забране службу одржати, јер тако епископски налог гласи. Но ако капетан баш збиља хоће да се служба не одржи, то тражи од њега писмену забрану. Капетан је на то одговорио, да писмено не може дати, али је од претпостављене власти добио налог да предупреди службу. Кад је видео капетан да неће успети, отишао је председнику црк. општине г. Михајлу Ристићу и тражио је да председник службу откаже. Од председника је исти одговор добио као и од проте. После тога је отишао неки телеграм на вел. жупана у Темишвар и после неког времена сигурно по одговору жупановом, дође капетан проти и јави му, да је служба дозвољена.

Као што смо позитивно извештени, држано је у Белој Цркви бдење, служба и парастос на свечан начин; али опет под контролом као и код нас.

Брзојавни поздрави о видовданској прослави који на г. Ђуричића у Руму упућени беху нису због садржаја стиграђени, већ су сви враћени са пропратним актом подписаним натраг. Новац који је за брзојаве положен, није враћен натраг већ је задржан, дал' је збиља то по закону чињено? **Срб.**

Вести из места и са стране.

О косовском споменику заступа „Одјек“ ово мишљење. I. Споменик ваља израдити у Србији, из српског материјала, српским средствима и по могућности српским радним снагама — српским рукама. Кад би се овако споменик подигао, он би осим свог фактичног значаја, потврдио да Србија, не обзирући се на њену крваву прошлост, храни у себи још толико способности да сама себи ствара вечите споменике, без помоћи разних странаца. II. Споменик овако подигнут био би од много веће важности, јер би у њему био заступљен дух српског народа, а не створен по увиђавности странца, који би унео у њега свог, нама непотребни дух и укус. III. Овакав споменик стао би млого јефтиније него на страни, јер за ову цел ми имамо свој сопствени материјал, а то је наш камен који хвале и на париској изложби. Бронзани пак делови и статује јунака могу се излити из наших трофеја — разних топова, којих имамо доста за ову цел. Тиме би и сенима неумрлих јунака наших одана била најскладнија пошта а и за нас би то било знак највеће сатисфакције за по хиљаде година борбе. IV. Крагујевачка тополивница има доста средстава да прими тај задатак на себе. А наш слуилптор Пера Убавкић, који се у Риму. налази, могао би слати амо комад по комад статује, на оцену, примедбе и допуне. Можемо бити уверени да такви радови неће у својој уметничкој вредности уступити страним вештацима, пошто је г. Убавкић већ доказао своје способности а и налази се у згодној околини, у земљи вајарства — Италији, т. ј. у центруму образаца великих уметника.

Видов-дан је свечано прослављен, како „Србобран јавља у Свиница у Бановини. Била је литурђија и парастос погинулим јунацима на Косову, а у славу њихову изговорио је беседу старина по годинама али омладинац по мислима тамошњи свештеник. После парастоса позвао је к себи сав народ тамошњи трговац Јово Бастајић, те га је угостио. — У Брестовачкој парохији, на закључак црк. скупштине, држана је литургија са преливањем кољива у филијалној цркви новоселској. Свештеник тамошњи држао је беседу у славу. После литургије по тамошњем обичају изнето је кољиво на поље и остављено тицама да и оне тај дан благују. У подне имао је бити заједнички ручак целе парохије, на којем се имаде певати и декламовати родољубиве песме српске, али се одустало од тога у задњем часу из познатих разлога. На Петров-дан светиће се обновљени храм у Брестовцу.

Косовска прослава у Пакрацу. Пишу нам из Пакраца: „15. јуна т. г. на дан прославе 500-годишњице косовске одржан је код нас у катедралној цркви св. Тројице, уз службу божију и свечани парастос погинулим јунацима на Косову. На служби и парастосу чиводјејсвовали су преч. господа: Никола Ракић парох и Анатолије Јанковић протођакон. Појало је српско црк. певачко друштво. Служби божјој и парастосу присуствовала је у потпуном броју овдашња српска занатлијска трговачка задруга, којој је Видовдан патроном (т. ј. крсним именом), затим било је много народа из места и околице. Тај дан дошло је такође много странах Срба, купалишни гости из Липака у цркву. Кољиво и остало приредио је овдашњи честити Србин Јован В. Марковић трговац и срп. народни посланик. За време службе и парастоса грмели су топови, а кад се је појало косовским јунацима „вјечнаја памјат“ разлегала се је грмљавина од топова. После подне у 5 сати била је заједничка забава у гостиони „Стари град“, коју је приредила овдашња занат. трговачка задруга. Да је том згодом пало више одушевљених здравица, само се собом разуме. Ето тако дакле прослависмо тај тужни и светли дан — Видов-дан.“

Косовска петстогодишњица у Атини. Пишу нам из Атине: „Косовску 500-годишњицу нису ни Атињани пропуштали а да о њој речи не проговоре. „Акропол“, народни гласник мало је што другог садржавао 15. јунија до само о српској прослави. По историку Ранкеу навели су српску историју у коју су уплетене српски јунаци времена Немањиног, карактер Срба, њихово страдање и сеобу, српско песништво и дух којим Срби дишу. При свему додата је и слика Лазарева. Свуд по кафанама радо су читали Грци историју српску и загледали слику. За тим су додали и песму косовску коју је написао данашњи славни грчки песник Ахилевс Парасхо. Заиста је он као несрб добро карактерисао и погодио у његовим стиховима Србе. Кад су Грци све то прочитали, свуд се могло чути: Живели Срби! То је племенит и јуначки народ! То су наша браћа, ми њих љубимо! Парасхова песма износи 140 петнајестосложних редова а почетак јој је овај:

„О Василјас о Лазарос нихта ватија дипнусе,
К' и оморфи Василисса Милица тон кернусе.
Ст' аспро тис хери етреме то асимењо таси,
Јати тис елеје и кардија крифа поста тон хаси. Ит.д.“

Хвала Грцима и на овоме!

Несретан случај. Из Прокупља пишу: У селу Облачини среза прокупачког 11. тек. мес. десио се овакав несрећан случај: неки Тодорча Милојевић овдашњи сељак, косећи у очи тог дана у својој ливади, нашао је гранату, која није упалила приликом гађања у нишан, који је у том крају скоро био, па му случајно испадне за руком да је отвори, па истресајући барут из ње, лупао је о камен, који направи ватру и барут у гранати упали, те она експлодира и Тодорчу на место убије, а поред њега тешко обрани његову жену, слугу, братанче и једног његовог пријатеља, који су случајно ту око њега баш пред кућом били. Од повређених жена је умрла после једног дана, а и остали тешко да ће ране преболети, јер су доста тешке.

Трговина.

= **Нови Сад** 26. јунија (8. јулија.) Жетва је у нашој домовини на све стране одпочела, а са свију крајева стижу извештаји о жетви да је веома мршава све године а то се већ одавно и у напред знало да ће тако бити. Сламурине још има тако рећи сувише по неким крајевима, али је зрна особито пшеничнога мало и то тако слабог снђушног, да га није већ дуг низ година тако слабог било.

На горњим житарским пијацама је непрекидно тенденција у радњи чврста а цене пшеници су дневно напредне та о да је, сад за минула дан два са 65—70 новч. пшеничноме зрну цена и опет порастила.

На нашој пијаци житарској је слаб довоз са раном, економи су заузети са послом жетвеним, што зрна пшеничног доспе пазаре га млинови и спекуланти; кукуруз радо пазари спекулација и потрошачи за взрану. Цене су данас рани у нас све: Пшеница новосадска, шајкашка и сремска 7 ф. — 7 ф. 20 н. Наполица 6 ф. Јечам 5 ф. 70—80 н. Зоб 4 ф. 80—90 н. Кукуруз 4 ф. 30 н. Све од 100 кгр.

*

У Будимпешти 25. јуна (6. јула.) На житној берзи у почетку радње се устезали и млинови и спекуланти од куповања те је била цена пшници и клонула на ниже но, ипак је при крају берзанскога рада аванзовале цена скоро дупло. Покрај промета од 30.000 м. ц. Цене су пшници биле ове: Пшница потиска 81. и 80. 8 ф. 50 н., 80.5 7 ф. 47½ н., 79.5 7 ф. 45 н., Бачка 3300 м. м. 79. 8 ф., 4.200 м. ц. 70.5 8 ф. 10 н. Турско-Бечејска 2.800 м. ц. 79. 8 ф. Све на три месеца.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 26. јуна.

4% угарска златна рента	— — —	100 20
5% „ папирна „	— — —	95·10
Дукати	— — —	5·62
Наполеондори (20 франака)	— — —	9·44
Немачке држ. марке	— — —	58·20

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 26. јуна у вече.)

Беч. Полузванични „Фремдблат“ побија вест, коју је донео „Журнал де деба“, као да је Стојлов, кад је последњи пут био у Бечу, био нарочито због тога, да моли Аустро-Угарску, да интервенише у спору између бугарске владе и егзарха Јосифа. „Фремдблат“ вели, да се Стојлов није ни са Калнокијем ни са икојом другом званичном особом састајао.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изашао је из штампе

„ЈАВОР“

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Уређује:

Др. ИЛИЈА ОГЊАНОВИЋ и ЈОВАН ГРЧИЋ.

Власник:

ЗМАЈ ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

БРОЈ 25.

Човекова трагедија. Драматски спев написао Имбра Мадач. Слободно превео З. Ј. Јовановић. — Девојачки роман. Пише Драга Гавриловића. (Наставак) — У чортановачком Михаљевцу на Козарици. Песма Јована Симеоновића-Чокића. — Роман без љубави. Написао Михајло Балуцки. С дозволом пишчевом превео с пољског Рајко. (Наставак.) — Сузе и слутња. Песма од Бошка. — Памук-трава. Од проф. М. Медића. — Листак. Писма Јоакима Вујића Петру Хаџи Марковићу. Из збирке Максима Лудајића. — Белешке. — Разно. — Књижевне белешке. — Нове књиге. — Музикаије. — Додатак: Недељни календар. — Старе књиге. — Огласи.

„Јавор“ излази сваке недеље на читавом табаку а стаје на 3 месеца ф. 1·25. За стране земље ф. 1·50.

У Н. Саду, 17. јуна 1889.

Лука Јоцић,
издавач „Јавора.“

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

У забавишту „Просветне Задруге Српкиња“ у Ст. Бечеју упражњено је место забавиље на годину дана уз годишњу плату од 300 фор. и слободан стан или 60 фор. у име станарине.

Ово место може тражити Српкиња православне вере, која је оспособљена забавиља или испитана учитељица сомборске српске учитељске школе.

Молитељке нека своје молбе упуте на горespоменуту задругу најдуже до 1. августа по нов. кал.

У Ст. Бечеју, 22. јуна 1889.

Иван Јелчић, задружни перовођа. 1—3 **Емилија Јоцић,** председница.

СТЕЧАЈ.

На упражњено учитељско место у Соки отвара се стечај. Плата је 300 фор., 6 фор. паушала, три хвата тврди дрва, 1½ ланац ораће земље, слободан стан с баштом. Просиоци требају доказати да су са добрим успехом сомборску учитељску школу свршили, а уз то добро мађарски знају имају своју молбу са доказима шк. одбору поднети. Рок стечаја до 30. јула по с. к.

У Соки 24. јуна 1889. (u. p. Banlak).

Д. Вијатовић привр. учитељ и перовођа. 1—3 **А. Јанковић,** председник.

ШПЕЦЕРАЈСКО-ГВОЖЂАРСКА И МЕШОВИТА ТРГОВИНА

МИТЕ РОГУЛИЋА

У ИРИГУ

потребује једног добро извежбаног гвожђарског помоћника и једног шегрта.

У истој трговини могу се по јефтину цену и рафови за шпецерајску радњу добити. 1—3

ЗА НОВООТВАРАЈУЋИ ФИЛИЈАЛ

МАНУФАКТУРНЕ ТРГОВИНЕ

тражимо доброг и вештог старијег помоћника, који ће место пословође заузети. Рефлектанти нека понуде са условима упуте

СТЕВАНУ ПЕТРОВИЋУ И СИНУ

1—3 у Земуну.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ЕМ. ЛАУШЕВИЋА

У ЗЕМУНУ

потребује једног млађег помоћника. Ступити може одмах. 1—1

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.